

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דיני ירושה - 62297

תאריך עדכון אחרון 28-01-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): יחיאל קפלן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: ykaplan@mscc.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: סמסטר ב, יום שני, 15:00-16:00.

מורי הקורס:

פרופ יחיאל קפלן

תאור כללי של הקורס:

בקורס יידונו דיני ירושה, בעיקר בנושאים הבאים: סמכות השיפוט בענייני ירושה וצוואות, ירושה על פי דין, כשרות ופסלות להוריש ולרשת, הסתלקות מן הירושה, ירושה על פי צוואה, מזונות מן העיזבון, יחסי הגומלין בין חוק מוסר ותקנת הציבור בדיני ירושה.

מטרות הקורס:

הקניית ידע ופיתוח יכולת חשיבה משפטית ונתוח משפטי בנוגע לדיני הירושה בישראל.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
ראו מעלה

דרישות נוכחות (%) :

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
סמכות השיפוט בענייני ירושה וצוואות

ירושה על פי דין

כשרות ופסלות בדיני ירושה

הסתלקות בדיני ירושה

צוואה

מזונות מן העיזבון

יחסי הגומלין בין חוק מוסר ותקנת הציבור בדיני ירושה

חומר חובה לקריאה:

סמכות השיפוט בענייני ירושה וצוואות
חקיקה

1. חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיפים 151,155.
2. חוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995, סעיף 17(5).
3. חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953, סעיף 4.

פסיקה

חובה

1. בג"ץ 4122/02 בת חן גרוני נ' ביה"ד הרבני הגדול, פ"ד נז (1) 537. רשות
2. בג"ץ 673/89 משולם נ' ביה"ד הרבני הגדול, פ"ד מה (5) 594.
3. ע"א 513/98 דוד נ' גביש, פ"ד נג (2) 385.
4. בג"ץ 2621/00 לוי נ' ביה"ד הרבני האזורי ירושלים, פ"ד נד (3) 809.

ספרות חובה

1. ש' שילה, פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה - 1965, (ירושלים, תשס"ב), 433-443.
- רשות: ר' דיין-וולפנר, "מה סופו של הממון", עורך הדין: ביטאון לשכת עורכי הדין בישראל, 13 (תשע"א), 119-121.

ירושה על פי דין

חקיקה

1. חוק הירושה-1965, סעיפים 10-17.

פסיקה

חובה

1. ע"א 107/87 אלון נ' מנדלסון, פ"ד מג (1) 431.
2. ע"א 714/88 שנצר נ' ריבלין, פ"ד מה (2) 89. רשות
3. ע"א 660/74 סינידובסקה נ' האפוטרופוס הכללי, פ"ד כט (2) 81.
4. בג"ץ 673/89 משולם נ' ביה"ד הרבני הגדול, פ"ד מה (5) 594.
5. ע"א 247/97 סבג נ' סבג, פ"ד נג (4) 49.
6. ע"א (נצ') 3245/09 ע.מ. נ' האפוטרופוס הכללי, 721-761 (פורסם בנבו, 11.11.04).
7. ע"א 1945/09 עזבון המנוחה סמניה מרווה ז"ל נ' המועצה האיזורית מטה אשר (פורסם בנבו, 19.01.12).
8. רע"א 6590/10 עזבון המנוח פואד אשת"יה ז"ל ואח' נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו).
9. ת"ע 17615-06-10 מ.נ.מ. נ' האפוטרופוס הכללי מחוז חיפה והצפון (פורסם בנבו).

פרק ג - כשרות ופסלות בדיני ירושה

חקיקה

- חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיפים 3-5.

פסיקה (רשות)

1. ע"א 250/70 שרעבי נ' סוברי, פ"ד כה (1) 429.
2. ע"א 851/79 בנדל נ' בנדל, פ"ד לה (3) 101.
3. ת"ע (ת"א) 100480/07 א.א. נ' ז.ע. (קטינה) (פורסם בנבו).
4. תמ"ש 45500/08 א.א. נ' ד.א. (פורסם בנבו).

ספרות חובה

1. מ' גולדברג, י' פלומין, א' מעוז, דיני ירושה ועיזבון (תל אביב, תשס"ג), 12-20, 115-160.
2. ש' שילה, פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה - 1965, (ירושלים, תשס"ב), 59-78, 157-160, 245-250.

רשות:

□ שאול שוחט, פגמים בצוואות (תל אביב, תשס"א).

הסתלקות בדיני ירושה

חקיקה

חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיפים 14, 15.

פסיקה (רשות)

1. ע"א 545/81 הימלפרב נ' האפוטרופוס הכללי, פ"ד לו (3) 382.
2. רע"מ 5103/95 דשת נ' אליהו, פ"ד נג (3) 97.

ספרות רשות

1. פ' שיפמן, "הסתלקות מצוואה על תנאי לשם עקיפת התנאי" משפטים כג (תשנ"ד), 527.
2. ש' שילה, פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה - 1965, (ירושלים, תשס"ב), 79-88, 181-244.

צוואה

1. דרישות צורניות וריפוי פגמים צורניים

חקיקה

חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיפים 18-25.

פסיקה

חובה

1. ד"נ 40/80 קניג נ' כהן, פ"ד לו (3) 701.
2. ע"א 796/87 מוסד אריאל נ' דויד, פ"ד מה (2) 473.
3. 714/88 שנצר נ' ריבלין, פ"ד מה (2) 89.
4. ד"נ 7818/00 אהרון נ' אהרונ' ואח', פ"ד נט (6) 653, פסק דינה של השופטת ארבל.
5. ע"א 436/01 רכאב נ' רכאב, פ"ד נח (6) 913-932.
6. ע"א 5869/03 חרמון נ' גולוב, פ"ד נט (3) 1-13.

רשות

7. ע"א 869/75 בריל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד לב (1) 101.
8. ע"א 1099/90 שרוני נ' שרוני, פ"ד מז (4) 785.
9. ע"א 719/97 אהרון נ' אהרונ', פ"ד נד (3) 469.
10. ע"א 2098/97 בוסקילה נ' בוסקילה, פ"ד נה (3) 87.
11. ע"א 4402/98 מלמד נ' אשכנזי, פ"ד נג (5) 703.
12. ע"מ (י-ם) 729/05 סובול נ' רם, תק-מח 2005 (3) 2145.
13. ע"א 8991/04 ברגות נ' ברגות נצרת, תק-על 2006 (4) 44.
14. ע"א 1978/05 קרבס נ' קרבס ואח', תק-על 2007 (1) 538.
15. בע"מ 11116/08 פלוני נ' אלמוני (פורסם בנבו).

ספרות חובה

1. ש' שילה, פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה - 1965, (ירושלים, תשס"ב), 229-227.
ספרות רשות
1. ש' שוחט, פגמים בצוואות (תשס"א), 70-67, 205-204.
2. מ' גולדברג, י' פלומין, א' מעוז, דיני ירושה ועיזבון (תל אביב, תשס"ג), 26-20.
3. ד' מנשה, "ההגיון של סעיף 25 לחוק הירושה", ספר מנשה שאווה: מחקרים במשפט לזכרו (תשס"ו), 466-463.

2. תוקף הצוואה

חקיקה

חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיפים 26-39.

פסיקה (רשות)

1. ע"א 130/77 עוזרי נ' עוזרי, פ"ד לג (2) 346.
2. ע"א 681/77 מרק נ' שאבי, פ"ד לג (1) 7.
3. ע"א 433/77 הררי נ' הררי, פ"ד לד (1) 776.
4. ע"א 284/84 עזריאל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד לט (3) 166.
5. ע"א 7506/95 שוורץ נ' בית אולפנא בית אהרון, פ"ד נד (2) 215.
6. ע"א 148/96 בקשי נ' סלמן, פ"ד נג (1) 843.
7. ע"א 1717/98 בלאו נ' פוזש, פ"ד נד (4) 376.
8. ע"א 5869/03 חרמון נ' גולוב, פ"ד נט (3) 1.

3. הוראות הצוואה

חקיקה

חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיפים 40-53.

פסיקה (רשות)

1. ע"א 545/87 גרינברגר נ' שטיין, פ"ד מד (2) 733.
2. ע"א 4714/90 ויספלד נ' ויספלד, פ"ד מח (3) 104.
3. ע"א 4402/98 מלמד נ' אשכנזי, פ"ד נג (5) 703.
4. רע"א 3130/05 יורשי המנוחה אנט רבינוביץ נ' האפוטרופוס הכללי, תק-על 2006 (3) 4253.

4. פרשנות צוואה

חקיקה

חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיף 54.

פסיקה

חובה

1. ע"א 239/89 שרש נ' גלילי, פ"ד מה (1) 866-861.
 2. ע"א 1900/96 טלמציו נ' האפוטרופוס הכללי, פ"ד נג (2) 817.
 3. ע"א 490/99 הקדש מנחם ובלומה אטינגר קרן צדקה נ' אבן טוב, פ"ד נז (5) 145.
 4. בע"מ 4282/03 לרנר נ' פייר (פליקס) (פורסם בנבו).
 5. בע"מ 10807/03 זמיר נ' גמליאל (פורסם בנבו).
 6. בע"מ 8300/11 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו).
 7. ע"א 7631/12 אמסטר נ' קרן קיימת לישראל (פורסם בנבו).
- רשות
8. ע"א 102/80 פרוכטנבוים נ' מגן דוד אדום בישראל, פ"ד לו (4) 739.
 9. 714/88 שנצר נ' ריבלין, פ"ד מה (2) 89.
 10. ע"א 247/97 סבג נ' סבג, פ"ד נג (4) 49.
 11. ד"נ 7818/00 אהרון נ' אהרוני ואח', פ"ד נט (6) 653, פסק דינה של השופטת ארבל.

12. בע"מ 9607/03 פלוני נ' פלוני, פ"ד סא (3) 726.
13. בע"מ 594/04 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני, פ"ד נט (3) 298, 304-305.
14. בע"מ 852/07 פלוני נ' פלוני (פורסם בנבו).

ספרות חובה

1. א' ברק, פרשנות במשפט-צוואה (תשס"א), 144-153.
2. ש' קרייצר לוי, א' בלכר פריגת, "פרשנות צוואה: בעקבות הלכת טלמצ'יו", הון משפחתי, א (תשע"ד), 44-49.

5. מעין צוואה

חקיקה

חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיף 55.

פסיקה

1. ע"א 107/87 אלון נ' מנדלסון, פ"ד מג (1) 431.
2. ע"א 279/87 רובינביץ נ' קרייזל, פ"ד מג (1) 760.
3. 714/88 שנצר נ' ריבלין, פ"ד מה (2) 89.

6. צוואה משותפת והדדית

חקיקה

1. הצעת חוק הירושה [תיקון-צוואה הדדית], התשס"ג-2003.
2. סעיף 8א לחוק הירושה (צוואות הדדיות, תיקון מס' 12), תשס"ה-2005.
3. סעיפים 8, 27, 28 (א), 35, 41-42 לחוק הירושה.
4. הצעת חוק דיני ממונות, התשע"א-2011, סעיפים 703 (ב), 728.

פסיקה

חובה

1. ע"א 576/72 שפיר נ' שפיר, פ"ד כז (2) 373-379.
2. ע"א 4402/98 מלמד נ' סולומון, פ"ד נג (5) 703-709.
3. בע"מ 4282/03 לרנר נ' פייר (פליקס), תק-על 2005 (2) 3557.
4. בע"מ 10807/03 זמיר נ' גמליאל, פ"ד סב (1) 601.
רשות
5. ע"א 490/99 הקדש מנחם ובלומה אטינגר קרן צדקה נ' אבן טוב, פ"ד נז (5) 145, 156.
6. בע"מ 9624/07 פלוני נ' פלוני (טרם פורסם).

ספרות רשות:

1. יוסף זילביגר, "צו קיום צוואה - צורה ותוכן", הפרקליט, 46 (תשס"ב) 192-217.
2. א' בלכר-פריגת, "עד שהמוות יפריד בינינו? על דוקטרינת הצוואות ההדדיות", ספר מנשה שאווה: מחקרים במשפט לזכרו (תשס"ו), 463-466.
3. א' שבת (חלפון), א' שבת, עסקאות בירושה עתידה וצוואות הדדיות (תשס"ו), 218-217, 283-282, 296-295.

מזונות מן העיזבון

חקיקה

חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיפים 57-65.

הצעת חוק דיני ממונות, התשע"א-2011, סעיפים 741-753.

פסיקה

רשות

1. ע"א 181/78 דורון נ' עזבון המנוח דורון, פ"ד לב (3) 533.
 2. ע"א 398/80 שחר נ' שור, פ"ד לו (2) 281.
 3. ע"א 6434/00 דנינו נ' מנס, פ"ד נו (3) 683.
- ספרות חובה
1. ש' שילה, פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה - 1965, (ירושלים, תשס"ב), 19-52.

- יחסי הגומלין בין חוק מוסר ותקנת הציבור בדיני ירושה
- חקיקה
- חוק הירושה, תשכ"ה-1965, סעיפים 38,34,30,5.
- הצעת חוק דיני ממונות, התשע"א-2011, סעיפים 727,699.
- פסיקה
1. בע"מ 724/87 ורדה כלפה (גולד) נ' תמר גולד, פ"ד מח (1) 38-22.
 2. ע"א 1212/91 קרן לב"י נ' פליציה בינשטוק, פ"ד מח (3) 705.
 3. ע"א 5717/95 וינשטיין נ' פוקס, פ"ד נד (5) 792.
- ספרות
- רשות
- ש' קרייצר-לוי, "תנאים בצוואות ותקנת הציבור", הון משפחתי א (1) (תשע"ד), 97-99.
- ש' שוחט, פגמים בצוואות (תשע"ו), 278-279.

חומר לקריאה נוספת:

- הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
- מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
- הרצאה 0 %
- השתתפות 0 %
- הגשת עבודה 0 %
- הגשת תרגילים 0 %
- הגשת דו"חות 0 %
- פרויקט מחקר 0 %
- בחנים 0 %
- אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

ינתן ציון מיטיב עד 5 נקודות עבור השתתפות פעילה ותורמת במיוחד בשעורים.